OIKEUSMINISTERIÖ

VASTINEEN LIITE

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Lainsäädäntöneuvos Juho Martikainen
Erityisasiantuntija Anna-Liisa Sandvik

3.11.2026

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vankeuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 120/2026 vp)

Muutosehdotukset

Oheen on koottu säännökset, joiden muuttamista oikeusministeriö ehdottaa. Muutosehdotukset on merkitty punaisella. Liitettä on myös täydennetty vastaavasti kuin vastinettakin. Oikeusministeriön laintarkastusyksikkö on tarkastanut lakien johtolauseet. Liitteeseen on tehty 3.11.2026 täydennettyä vastinetta vastaavat muutokset.

1. lakiehdotus

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 §:n 4 momentti, 3 luvun 9 §, 6 luvun 7 §, 8 luvun 9 §:n 2 momentti ja 10 §:n 2 momentti, 20 luvun 9 § sekä 22 luvun 1 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 1 §:n 4 momentti laissa 115/2026, 3 luvun 9 § ja 6 luvun 7 § laissa 222/2022 sekä 20 luvun 9 § laissa 393/2015,

muutetaan 1 luvun 9 §:n 2 momentti ja 10 §, 2 luvun 2 a §:n 2 momentti ja 12 §, 3 luvun 7 §:n 1 momentti, 4 luvun 1 ja 9 §, 11 §:n 3 momentti ja 12 §, 5 luvun 4 ja 8 §, 6 luvun 1 ja 2 § sekä 3 §:n 1 momentti, 7 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti sekä 8 §:n 2 momentti, 8 luvun 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 15 §, 9 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3, 3 a ja 4 §, 5 §:n 1 momentti sekä 6, 6 a, 9 ja 10 §, 10 luvun 2 §, 11 luvun 2 §:n 3 ja 4 momentti, 3 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 8 §:n 1 momentti, 12 luvun 1, 2, 2 a, 4 ja 5 §, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 ja 9 b §, 11 §:n 4 momentti sekä 12 §, 13 luvun 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 19 §, 14 luku, 15 luvun 1 §, 3 §:n 1 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 16 luvun 1 §:n 1 momentti, 1 a §:n 1 momentti, 2 §, 2 a §:n 1 momentti, 4 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 5, 6, 6 a ja 7 §, 17 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti, 18 luvun 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 9 §, 19 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 20 luvun 1 §:n 1 momentin 5, 8 ja 9 kohta sekä 2 §:n ~~1 momentin~~ 7 ja 10 kohta sekä 21 luvun 3 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 9 §:n 2 momentti, 7 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 luvun 14 §:n 1 momentti, 9 luvun 9 §, ja 12 luvun 11 §:n 4 momentti sekä 17 luvun 6 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 878/2026, ~~6 luvun 1 §, 11 luvun 2 §:n 3 ja 4 momentti sekä 8 §:n 1 momentti, 11 luvun 2 §:n 3 ja 4 momentti sekä 8 §:n 1~~

~~momentti, 12 luvun 7 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §:n 3 momentti, ja 18 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 115/2026,~~ 1 luvun 10 §, 4 luvun 11 §:n 3 momentti ja 12 §, ~~7 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentti,~~ 8 luvun ~~14 §:n 1 momentti ja~~ 15 §~~, 12 luvun 11 §:n 4 momentti, 17 luvun 8 §:n 2 momentti~~ ja 21 luvun 3 § laissa 222/2022, 2 luvun 2 a §:n 2 momentti, 9 luvun 3 ja 3 a § sekä 16 luvun 1 a §:n 1 momentti ja 20 luvun 2 §:n ~~1 momentin~~ 7 kohta laissa 290/2021, 2 luvun 12 § laeissa 33/2015, 222/2022 ja 115/2026, 4 luvun 1 § osaksi laissa 328/2011, 4 luvun 9 § osaksi laissa 115/2026, 5 luvun 4 §, 15 luvun 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 16 luvun 7 § ja 20 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 1302/2021, 6 luvun 1 §, 11 luvun 2 §:n 3 ja 4 momentti sekä 8 §:n 1 momentti, 12 luvun 7 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §:n 3 momentti~~,~~ ja 18 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 115/2026, 6 luvun 2 § laeissa 1302/2021 ja 878/2026~~222/2022~~, 6 luvun 3 §:n 1 momentti, 7 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentti, 9 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti, 11 luvun 4 §:n 3 momentti, 12 luvun 9 b §, 13 luvun 3 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 12 §, 16 luvun 4 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 6 a §, 18 luvun 4 §:n 1 momentti, 19 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 20 luvun 2 §:n ~~1 momentin~~ 10 kohta laissa 393/2015, 7 luvun 8 §:n 2 momentti ja 15 luvun 1 § laissa 141/2023, 9 luvun 5 §:n 1 momentti sekä 6 ja 6 a §, 20 luvun 1 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 383/2017~~, 9 luvun 9 § osaksi laeissa 393/2015 ja 222/2022~~, 9 luvun 10 § laeissa 383/2017 ja 222/2022, 10 luvun 2 § osaksi laissa 1640/2015, 12 luvun 1 § laeissa 393/2015 ja 1640/2015, 12 luvun 2 ja 2 a § laeissa 393/2015 ja 290/2021, 12 luvun 4 § osaksi laeissa 724/2011 ja 393/2015, 12 luvun 5 § ja 16 luvun 6 § osaksi laissa 290/2021, 12 luvun 8 § laeissa 393/2015 ja 115/2026, 12 luvun 12 § ja 13 luvun 19 § laeissa 393/2015 ja 222/2022, 15 luvun 3 § laeissa 735/2011 ja 393/2015, 16 luvun 2 a §:n 1 momentti laissa 507/2019, 18 luvun 9 § laeissa 393/2015, 1302/2021 ja 222/2022 sekä 20 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 306/2023, sekä

lisätään 5 lukuun uusi 4 a ja 10 §, 7 lukuun uusi 1 a §, 8 luvun 3 §:ään uusi 4 momentti, 8 lukuun uusi 10 a–10 c §, 11 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 115/2026, uusi 5 momentti, 18 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 115/2026, uusi 4 momentti, lakiin uusi 19 a luku, 20 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 393/2015, 383/2017, 819/2019 1302/2021 ja 306/2023, uusi 15 a kohta, 20 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 393/2015, 290/2021, 1302/2021 ja 306/2023, uusi 11 kohta sekä 21 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

2 §

Siirtäminen avovankilasta suljettuun vankilaan

Vanki voidaan siirtää avovankilasta suljettuun vankilaan, jos:

1) vanki syyllistyy tai hänen epäillään syyllistyneen rikokseen, jota ei rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan saa käsitellä kurinpitomenettelyssä taikka vanki syyllistyy tai hänen epäillään syyllistyneen tämän lain 15 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun järjestysrikkomukseen;

2) vanki kieltäytyy osallistumasta rangaistusajan suunnitelman mukaiseen toimintaan taikka ei muutoin sovellu avovankilassa järjestettävään tai avovankilan hyväksymään toimintaan;

3) vanki kieltäytyy 16 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta päihteettömyyden valvonnasta taikka antaa päihteettömyyden valvonnassa positiivisen näytteen saapuessaan avovankilaan 4 luvun 9 §:ssä tarkoitetun sijoituksen perusteella tai palatessaan 8 luvun 6 §:ssä tai 9 §:n 1 tai 3 momentissa taikka 14 luvussa tarkoitetuissa tapauksissa vankilan ulkopuolelta;

4) vanki vangitaan muun rikoksen johdosta tai hänen todetaan ennen avovankilaan tuloaan syyllistyneen rikokseen, jonka johdosta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty;

5) siirtäminen on perusteltua vangin tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi tai rikollisen toiminnan estämiseksi;

6) täytäntöönpantavaksi tulee uusi vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus ja 1 §:ssä tarkoitetut edellytykset eivät tämän johdosta enää täyty; tai

7) vanki itse sitä pyytää.

Vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen, mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitetun päihdevalvonnan näytteen tuloksen tutkiminen tai varmistaminen taikka päihtyneen vangin terveydentilan seuranta vaatii. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten selvittämiseksi tai suorittamaan 15 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta.

Vanki, joka ilman pätevää syytä jättää saapumatta avovankilaan määräaikana, on toimitettava asiakasarviointiyksikön ~~nin yksikön~~ osoittamaan vankilaan.

7 luku

Perushuolto ja asuminen

7 §

Päätösvalta

Vangin peseytymisen ja ulkoilun keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää vankilan johtaja tai apulaisjohtaja ~~yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta vastaava virkamies~~ tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Vangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä 2 §:n 3 momentin perusteella päättää apulaisjohtaja ~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Apulaisjohtaja ~~Toiminnoista vastaava virkamies~~ päättää toiminnoista, joissa vangin on käytettävä mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettua vaatetusta. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

— —

8 luku

Toimintaan osallistuminen

14 §

Päätösvalta

Vankilan johtaja ~~yksikönpäällikkö~~ päättää 10 a §:ssä tarkoitetusta sijoittamisesta ulkopuoliseen laitokseen sekä sijoituksen peruuttamisesta. Vankilan johtaja ~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja ~~toiminnoista vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 4 §:ssä tarkoitetusta sijoittamisesta, 6 ja 9 §:ssä tarkoitetusta vankilan ulkopuoliseen toimintaan osallistumisesta ja sen peruuttamisesta sekä 7 §:n mukaisesta luvasta omaan työhön.

— —

9 luku

Vangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuden hallussapito

Vanki saa vankilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän sellaista henkilökohtaista omaisuutta, jonka hallussapidon Rikosseuraamuslaitos on sallinut. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä jos:

1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle;

2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen;

3) esineen tai aineen hallussapidosta vankilan tai vankilan osaston olosuhteet ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa vankilan yleiselle järjestykselle;

4) esinettä tai ainetta ei voida ilman kohtuutonta vaivaa tai sitä vahingoittamatta tarkastaa;

5) esinettä tai ainetta käytetään tai on perusteltua syytä epäillä, että sitä tullaan käyttämään rikoksentekovälineenä;

6) vankila on hankkinut vastaavan esineen vangin käyttöön.

— —

9 §

Päätösvalta

Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tekee päätöksen siitä, että omaisuutta ei anneta vangin haltuun. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia esineitä ja aineita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Käyttörahan, toimintarahan, palkan ja työmatkakustannusten maksamisesta, toimintarahan suorittamatta jättämisestä ja toimintarahan ja palkan muuttamisesta päättää vankilan johtaja ~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja ~~toiminnoista vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Edellä 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksuvälineen antamisesta vangin käyttöön tai 3 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rahan käytön järjestämisestä päättää ohjauksen ja valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Mainituissa momenteissa tarkoitetusta rahan siirtämisen epäämisestä päättää vankilan johtaja ~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja ~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~.

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksuvälineen käytön valvonnasta päättää apulaisjohtaja ~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~ taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

12 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

8 §

Kirjeenvaihto ja puhelut varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta vangilta peräisin oleva ja vangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti voidaan lukea ja ottaa siitä jäljennös, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan. Muutoin vangin kirjeenvaihtoon sovelletaan 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 2 a, 3–5 ja 11 §:ää.

Varmuusosastolla olevan vangin 6 §:ssä tarkoitettua puhelua voidaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Puhelun kuunteluun oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan. Muutoin puhelun kuuntelemiseen sovelletaan 7 §:n 2 ja 3 momenttia ja 11 §:ää.

11 §

Päätösvalta

— —

Sähköpostin ja internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta sekä tietokoneen antamisesta vangin haltuun päättää vankilan johtaja ~~yksikönpäällikkö~~ taikka apulaisjohtaja~~turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies~~. Sähköpostin tai internetin käytön keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Internetsivujen avaamisesta päättää Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

13 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

8 §

Tapaamistilat ja valvonta

— —

Jäljempänä 3 §:ssä tarkoitetussa valvotussa tapaamisessa, 5 §:ssä tarkoitetussa lapsen tapaamisessa, 7 §:ssä tarkoitetussa vankien välisessä tapaamisessa ja 13 §:ssä tarkoitetussa yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä vangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on välttämätöntä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Varmuusosastolle sijoitetun vangin keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella tässä momentissa tarkoitetussa tapaamisessa ja yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä, jos

se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Varmuusosastolla olevan vangin tapaamisen kuuntelemista ja tallentamista koskeva päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava vangille ja tapaajalle.

14 luku

Poistumislupa

11 §

Päätösvalta

Poistumisluvasta, sen peruuttamisesta ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta poistumislupamatkan kustannusten maksamisesta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja ~~turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies~~.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää poistumisluvasta ja poistumislupamatkan kustannusten maksamisesta, jos lupaa hakee elinkautista rangaistusta tai yhdistelmärangaistusta suorittava vanki. Operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja voi siirtää tässä momentissa tarkoitetun päätösvallan vankilan johtajalle ~~yksikönpäällikölle~~.

17 luku

Muun henkilön tarkastaminen

8 §

Päätösvalta

— —

Tapaajan henkilöntarkastuksesta ja vankilasta poistamisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Henkilön kiinni ottamisesta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~, apulaisjohtaja~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- ja valvontatehtävissä toimiva virkamies. Kiinni otetun henkilön säilössäpidosta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~.

19 a luku

Poikkeukset yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa

11 §

Päätösvalta

Operatiivisen vastuualueen johtaja päättää 3 §:ssä tarkoitetusta vankien evakuoimisesta, 5 §:ssä tarkoitetusta toiminnan järjestämisen rajoittamisesta, 6 §:ssä tarkoitetusta vapaa-ajantoiminnan järjestämisen rajoittamisesta, 7 §:ssä tarkoitetusta tapaamisten rajoittamisesta sekä 8 §:ssä tarkoitetusta poistumislupien myöntämisen keskeyttämisestä kuultuaan päätöksen kohteena olevien vankiloiden johtajia~~yksikönpäälliköitä~~.

Vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 9 §:ssä tarkoitetusta toimintaan sijoittamista koskevan päätöksen väliaikaisesta muuttamisesta. Vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies~~ päättää 4 §:ssä tarkoitetusta ulkoilun epäämisestä sekä 9 §:ssä tarkoitetuista tapaamisen tai poistumisluvan epäämisestä tai peruuttamisesta.

2. lakiehdotus

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tutkintavankeuslain (768/2005) 16 luvun 2 §,

muutetaan 2 luvun 6 §:n 2 momentti, 3 luvun 2 a §, 3 §:n 3 momentti, 5 §, 9 §:n 1 momentti ja 10 §, 4 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, 5 luvun 1 §:n 1 momentti, 3, 3 a ja 4 §, 6 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 §, 6 luvun 2 §, 7 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, 3 §:n 2 momentti sekä 5 §, 8 luvun 1, 2, 2 a, 4 ja 5 §, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 7 c ja 8 §, 9 §:n 3 momentti sekä 10 §, 9 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti, 4 §:n 2 momentti, 6 §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti sekä 9, 14 ja 17 §, 10 luvun 1 §, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 5, 6 sekä 7 §, 12 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti, 13 luvun 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 9 §, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 2 §:n 5 kohta sekä 3 § sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 6 §:n 2 momentti, ~~3 luvun 9 §:n 1 momentti~~, ~~8 luvun 9 §:n 3 momentti,~~ sekä 10 luvun 10 §:n 3 momentti ~~sekä 12 luvun 8 §:n 2 momentti~~laissa 223/2022, 3 luvun 2 a §, 5 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 luvun 3 §:n 2 momentti ja 5 §, ~~,~~8 luvun 2, 7 c ja 10 §, 9 luvun 1 §:n 4 momentti, 4 §:n 2 momentti, 6 §, 7 §:n momentti, 8 §:n 1 momentti sekä 9 ja 14 §, 11 luvun 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 13 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 15 luvun 2 §:n 5 kohta ja 3 § sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 394/2015, 3 luvun 3 §:n 3 momentti, 10 luvun 11 §:n 1 momentti sekä 11 luvun 7 § laissa 1303/2021, 3 luvun 9 §:n 1 momentti, 5 luvun 8 §, 8 luvun 9 §:n 3 momentti sekä 12 luvun 6 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 879/2026, 3 luvun 10 § laeissa 394/2015 ja 142/2023, 5 luvun 3 §, 8 luvun 5 § ja 11 luvun 6 § osaksi laissa 291/2021, 5 luvun 3 a § laissa 291/2021, 5 luvun 6 §:n 1 momentti ja 15 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 384/2017, 5 luvun 8 § laeissa 1303/2021 ja 223/2022, 5 luvun 9 § ja 9 luvun 17 § laeissa 394/2015 ja 223/2023, 6 luvun 2 § laissa 1641/2015, 7 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti sekä 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 8 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 §, 9 luvun 1 §:n 3 momentti, 13 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 116/2026, 8 luvun 1 § laeissa 266/2007 ja 394/2015, 8 luvun 2 ja 2 a § laeissa 394/2015 ja 291/2021, 8 luvun 4 § osaksi laeissa 725/2011 ja 394/2015, 8 luvun 6 §:n 1 momentti laissa 808/2011, 10 luvun 1 § laissa 142/2023 sekä 13 luvun 9 § laeissa 394/2015, 1303/2021 ja 223/2022, sekä

lisätään 1 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 394/2015, uusi 4 momentti, 3 lukuun uusi 2 e ja 2 f §, 4 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 116/2026, uusi 4 momentti, 5 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 384/2017, uusi 2 momentti, 7 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 116/2026, uusi 5 momentti, 13 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 116/2026, uusi 5 momentti, lakiin uusi 14 a luku. 15 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 394/2015, 384/2017, 820/2019, 1303/2021 ja 116/2026, uusi 7 a kohta ja 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 394/2015, 291/2021 ja 307/2023, uusi 6 kohta seuraavasti:

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin peseytymisen ja ulkoilun keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää vankilan johtaja~~yksikön päällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~ tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Tutkintavangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä 3 §:n 2 momentin perusteella päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Apulaisjohtaja~~Toiminnoista vastaava virkamies~~ päättää toiminnoista, joissa vangin on käytettävä 3 §:n 4 momentissa tarkoitettua vaatetusta. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua. Perusruokavaliosta poikkeamisesta päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies~~.

— —

5 luku

Tutkintavangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuden hallussapito

Tutkintavanki saa vankilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän sellaista henkilökohtaista omaisuutta, jonka hallussapidon Rikosseuraamuslaitos on sallinut. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä jos:

1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle;

2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen;

3) esineen tai aineen hallussapidosta vankilan tai vankilan osaston olosuhteet ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa vankilan yleiselle järjestykselle;

4) esinettä tai ainetta ei voida ilman kohtuutonta vaivaa tai sitä vahingoittamatta tarkastaa;

5) esinettä tai ainetta käytetään tai on perusteltua syytä epäillä, että sitä tullaan käyttämään rikoksentekovälineenä;

6) vankila on hankkinut vastaavan esineen tutkintavangin käyttöön.

— —

8 §

Päätösvalta

Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tekee päätöksen siitä, että omaisuutta ei anneta tutkintavangin haltuun. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa tutkintavangin haltuun sellaisia esineitä ja aineita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Käyttörahan ja toimintarahan maksamisesta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~toiminnoista vastaava virkamies~~ taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksuvälineen antamisesta vangin käyttöön tai 3 §:n 3 momentissa tarkoitetusta rahan käytön järjestämisestä päättää ohjauksen ja valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Mainituissa lainkohdissa tarkoitetusta rahan siirtämisen epäämisestä päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~ tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~.

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksuvälineen käytön valvonnasta päättää apulaisjohtaja~~turvallisuudesta vastaava virkamies~~ taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

8 §

Kirjeenvaihto ja puhelut varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta tutkintavangilta peräisin oleva ja tutkintavangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti voidaan lukea ja ottaa siitä jäljennös, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Kirjeen lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan. Muutoin tutkintavangin kirjeenvaihtoon sovelletaan 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 2 a, 3–5 ja 9 §:ää.

Varmuusosastolla olevan tutkintavangin 6 §:ssä tarkoitettua puhelua voidaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Puhelun kuunteluun oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan. Muutoin puhelun kuuntelemiseen sovelletaan 7 §:n 2 ja 3 momenttia ja 9 §:ää.

9 §

Päätösvalta

— —

Sähköpostin tai internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~ tai apulaisjohtaja~~turvallisuudesta taikka toiminnoista vastaava virkamies~~. Sähköpostin tai internetin käytön keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Internetsivujen avaamisesta päättää Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

— —

Valvotussa tapaamisessa, 3 §:ssä tarkoitetussa lapsen tapaamisessa, 5 §:ssä tarkoitetussa vankien välisessä valvotussa tapaamisessa ja 10 §:ssä tarkoitetussa yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä tutkintavangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on välttämätöntä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle. Varmuusosastolle sijoitetun tutkintavangin keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa tässä momentissa tarkoitetussa tapaamisessa ja yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Varmuusosastolla olevan tutkintavangin tapaamisen kuuntelemista ja tallentamista koskeva päätös voidaan tehdä enintään kolmen kuukauden määräajaksi kerrallaan.

Tapaaminen voidaan järjestää erillään muista tutkintavangeista ja tapaajista, jos se on perusteltua rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Tapaaminen on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä erillään muista tutkintavangeista ja tapaajista myös tutkintavangin tai tapaajan pyynnöstä. Tässä momentissa tarkoitetussa tapaamisessa tutkintavanki ja tapaaja eivät saa käyttää muistiinpanovälineitä.

— —

12 luku

Muun henkilön tarkastaminen

8 §

Päätösvalta

— —

Tapaajan henkilöntarkastuksesta ja vankilasta poistamisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Henkilön kiinni ottamisesta päättää vankilan johtaja, apulaisjohtaja ~~yksikönpäällikkö, turvallisuudesta vastaava virkamies~~, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- ja valvontatehtävissä toimiva virkamies. Kiinni otetun henkilön säilössäpidosta päättää vankilan johtaja~~yksikönpäällikkö~~.

14 a luku

Poikkeukset yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa

9 §

Päätösvalta

Operatiivisen vastuualueen johtaja päättää 2 §:ssä tarkoitetusta vankien evakuoimisesta, 4 §:ssä tarkoitetusta toiminnan järjestämisen rajoittamisesta, 5 §:ssä tarkoitetusta vapaa-ajantoiminnan järjestämisen rajoittamisesta sekä 6 §:ssä tarkoitetusta tapaamisten rajoittamisesta kuultuaan päätöksen kohteena olevien vankiloiden johtajiayksikönpäälliköitä.

Vankilan johtajayksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtajaturvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 7 §:ssä tarkoitetusta toimintaan sijoittamista koskevan päätöksen väliaikaisesta muuttamisesta. Vankilan johtajayksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtajaturvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies päättää 3 §:ssä tarkoitetusta ulkoilun epäämisestä sekä 7 §:ssä tarkoitetuista tapaamisen epäämisestä tai peruuttamisesta.

3. lakiehdotus

Laki

yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 30 §:n 2 momentin 58 kohta ja 86 a §, sellaisina kuin ne ovat, 30 §:n 2 momentin 58 kohta laissa 880/2026225/2022 ja 86 a § laissa 1304/2021, sekä

lisätään 30 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 880/2026225/2022, uusi 69 kohta,30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 880/2026225/2022, uusi 76 momentti, lakiin uusi 13 a luku sekä 86 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1304/2021, uusi 8 a kohta seuraavasti:

30 §

Päätösvalta

— —

Yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja yksikönpäällikkö päättää:

— —

58) 60 §:n 4 momentissa ja 76 §:ssä tarkoitetusta valvonnan lakkauttamisesta;

69) 85 d §:ssä tarkoitetusta täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman väliaikaisesta muuttamisesta sekä tuomion täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

— —

Operatiivisen vastuualueen johtaja päättää 85 c §:ssä tarkoitetusta täytäntöönpanon sisällön muuttamisesta ja täytäntöönpanon keskeyttämisestä kuultuaan päätöksen kohteena olevien rikosseuraamuskeskusten johtajia.

4. lakiehdotus

Laki

valvotusta koevapaudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valvotusta koevapaudesta annetun lain (629/2013) 32 §:n 4 momentti ja 40 a §, sellaisina kuin ne ovat, 32 §:n 4 momentti laissa 881/2026224/2022 ja 40 a § laissa 1305/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a §, 32 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 881/2026 laeissa 1305/2021 ja 224/2022, uusi 7 momentti ja 40 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1305/2021, uusi 2 a kohta, seuraavasti:

32 §

Päätösvalta

— —

Vankilan johtaja, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja tai ylivartija ~~Vankilan yksikönpäällikkö, yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja tai rikosseuraamusesimies~~ päättää 14 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelmasta, 16 §:ssä ja 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta, 19 §:ssä tarkoitetun verinäytteen ottamisesta, 21 §:n 1 momentissa tarkoitetusta luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa, 23 §:ssä tarkoitetun suostumuksen peruuttamisen aiheuttamista seurauksista ja 25 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta huomautuksesta ja varoituksesta.

— —

Operatiivisen vastuualueen johtaja päättää 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanon sisällön muuttamisesta kuultuaan päätöksen kohteena olevien rikosseuraamuskeskusten johtajia.

5. lakiehdotus

Laki

yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (801/2017) 29 §:n 1 ja 6 momentti sekä 36 §, sellaisina kuin ne ovat, 29 §:n 1 ja 6 momentti laissa 882/2026~~226/2022~~ ja 36 § laissa 1306/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 11 a § ja 35 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1306/2021, uusi 1 a kohta seuraavasti:

29 §

Päätösvalta

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarviointiyksikkö ~~nin yksikkö~~ päättää 8 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelmasta sekä 11 a §:n 3 momentissa ja 15 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta.

— —

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää vankilan johtajan~~yksikönpäällikön~~ esityksestä 28 §:ssä tarkoitetusta tuomitun sijoittamisesta suorittamaan jäljellä olevaa valvonta-aikaa. Operatiivisen vastuualueen johtaja päättää 11 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanon sisällön muuttamisesta kuultuaan päätöksen kohteena olevien rikosseuraamuskeskusten johtajia.

7. lakiehdotus

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

~~*muutetaan* sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 5 §:n 8 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1292/2022, sekä~~

lisätään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 654/2010, 1329/2010, 1201/2020, 1292/2022 ja 678/2023, uusi ~~8~~7 a kohta seuraavasti:

5 §

Maksuttomat terveyspalvelut

Terveydenhuollon palveluista ovat maksuttomia:

— —

~~8) lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon;~~

~~8~~7 a) mielenterveyslain (1116/1990) 31 b §:ssä tarkoitettu potilaan kuljetus; ~~sekä~~

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8. lakiehdotus

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

40 §

Velvollisuus huostaanottoon ja sijaishuollon järjestämiseen

Alle 18-vuotias vanki voidaan 1 momentissa ja 2 momentin 2 kohdassa säädetyin edellytyksin sijoittaa lastensuojelulaitokseen. Sijoituksen edellytyksenä on lisäksi, että Rikosseuraamuslaitos tekee vankeuslain 8 luvun 10 a §:n nojalla päätöksen hänen sijoittamisestaan vankilan ulkopuoliseen laitokseen.